

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสถานที่ที่ทำหน้าที่ให้การบริการทางการศึกษาแก่ชุมชน โดยการผลิตเยาวชนอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ให้เป็นกำลังงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นพลเมืองดีของชาติ โรงเรียนจะทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ความความมุ่งหมายของการจัดการศึกษามากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน

งานบริหารโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบตามความนึกเห็นของ Fisk (1961 : 211 - 225) มี 4 ประการคือ

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ และบริการต่าง ๆ
3. การบริหารงานบุคคล ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ยื่น ๆ และนักเรียน
4. การบริหารงานต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชน

Harris (1963 : 7 - 10) กล่าวถึง หน้าที่ของโรงเรียนในลักษณะของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ของโรงเรียนกับกิจกรรม 2 ประเภท คือ กิจกรรมที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับนักเรียน และกิจกรรมที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการเรียนการสอน โดยกล่าวว่าโรงเรียนควรมีหน้าที่ 5 ประการคือ

1. หน้าที่ทางก้านนิเทศการศึกษา เป็นงานก้านพัฒนา คือ พัฒนาคูครูในก้านการสอน เพื่อที่จะส่งผลไปสู่เด็ก หน้าที่ก้านนี้เกี่ยวข้องกับการสอนของครูโดยตรง กิจกรรมก้านนี้เน้นที่ตัวครู ไม่ได้เกี่ยวกับเด็กโดยตรง หรือกล่าวได้ว่า สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับนักเรียนน้อย
2. หน้าที่ทางก้านการสอน หน้าที่นี้เกี่ยวข้องกับการสอนของครูโดยตรง และเกี่ยวข้องกับเด็กโดยตรงเช่นเดียวกัน

3. หน้าที่ทางด้านการบริการพิเศษ เช่น แนะนำกิจกรรมเสริมหลักสูตร บริการทางสถานสุภาพอนามัยนักเรียน หน้าที่ที่สัมพันธ์กับนักเรียนโดยตรง และสัมพันธ์กับการสอนของครูโดยทางอ้อม

4. หน้าที่ทางด้านการบริหารหรือการจัดการ ได้แก่ งานทางด้านการเงิน อาคารสถานที่ต่าง ๆ หน้าที่ที่สัมพันธ์กับการสอนของครูโดยทางอ้อม และสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับนักเรียนที่ห่างออกไป

5. หน้าที่ทางด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องประสานสัมพันธ์หน้าที่ทั้ง 4 เข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

จากผลสรุปงานบริหารการศึกษา เจือ หมายเจริญและคณะ (2526 : 147 - 154) ได้ทำงานเหล่านี้มาแบ่งหมวดหมู่ตามลักษณะของงานให้โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาไว้บริหารงาน ซึ่งมีขอบข่ายงานดังนี้

1. ขอบข่ายงานธุรการ มีงานสารบรรณ งานการเงินและบัญชี งานพัสดุ งานทะเบียนสถิติและรายงาน งานบุคลากร

2. ขอบข่ายงานวิชาการ มีงานจัดกระบวนการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานทะเบียนวัดผล งานส่งเสริมความรู้และความก้าวหน้าในการสอนของครู งานพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน

3. ขอบข่ายงานปกครอง มีงานควบคุม และป้องกันความประพฤติของบุคลากร งานส่งเสริมความประพฤติและระเบียบวินัยของบุคลากร งานแก้ไขความประพฤติและระเบียบวินัยของบุคลากร

4. ขอบข่ายงานบริการ มีงานสาธารณูปโภคและอาคารสถานที่ งานสื่อสารและคมนาคม งานอนามัยโรงเรียน งานรักษาความปลอดภัย งานห้องสมุด งานโสภณศึกษานานาชาติ งานแนะแนว งานกิจกรรมนักเรียน งานประชาสัมพันธ์

เนื่องจากปริมาณงานของโรงเรียนมัธยมศึกษามีจำนวนมากขึ้นตามจำนวนนักเรียน ดังนั้นกรมสามัญศึกษา (2528 : ภาคผนวก 3) จึงกำหนดเกณฑ์การแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่ช่วยผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานตามขอบข่ายงานต่าง ๆ ข้างต้น โดยใช้จำนวนห้องเรียนเป็นเกณฑ์ในการขอเสนอแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

ผู้ช่วยผู้บริหาร	กำหนดให้มีสถานศึกษาละ 1 - 4 ตำแหน่ง คือ
ตำแหน่งที่ 1	เมื่อมีห้องเรียนตั้งแต่ 5 ห้องเรียนขึ้นไป
ตำแหน่งที่ 2	เมื่อมีห้องเรียนตั้งแต่ 10 ห้องเรียนขึ้นไป
ตำแหน่งที่ 3	เมื่อมีห้องเรียนตั้งแต่ 15 ห้องเรียนขึ้นไป
ตำแหน่งที่ 4	เมื่อมีห้องเรียนตั้งแต่ 20 ห้องเรียนขึ้นไป

ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 4 ตำแหน่งนี้ เป็นตำแหน่งในสายงานบริหาร ซึ่งทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่าย 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายปกครอง และฝ่ายบริการ (กรมสามัญศึกษา 2525 : 25 - 30) มีหน้าที่รับผิดชอบตามขอบข่ายงานดังกล่าวข้างต้น และเนื่องจากกรมสามัญศึกษาได้ออกคำสั่งให้ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาครู และภารโรง ดังนั้นผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนจึงมีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาครูตาม ที่ผู้บริหารโรงเรียนมอบหมายให้อีกด้วย นั่นคือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่ทำงานในระดับผู้บริหารอีกด้วย (เจือ หมายเจริญ และคณะ 2526 : 145)

จากงานทั้ง 4 ฝ่าย นักวิชาการหลายท่านลงความเห็นว่า งานฝ่ายวิชาการเป็นงานหลักและสำคัญยิ่งในการบริหารงานโรงเรียน ดังเช่น ภิญโญ สาร (2526 : 324) กล่าวว่า " การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกำกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนนักเรียนให้โดยลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด ความจริงผู้บริหารหรือครูใหญ่ทุกคนควรจะมีมติชอบเป็นผู้นำของครูในคณาวิชาการ เป็นอันดับแรก" พันธ์ หันนาคินทร์ (2524 : 225) กล่าวว่า "งานหลักในการบริหารโรงเรียนน่าจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน หรืองานวิชาการนั่นเอง ส่วนงานอื่น ๆ ควรเป็นการสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้ด้วยดีเท่านั้น" อภิรมย์ ๗ นคร (2517 : 43) กล่าวว่า "การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากที่สุด อาจารย์ใหญ่ทุกคนควรจะมีมติชอบงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนคือการให้บริการทางวิชาการ อาจารย์ใหญ่มีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ โดยทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำ และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในคณาการสอน" และจากการศึกษาความสำคัญของงานบริหารโรงเรียนต่าง ๆ ของ Smith และคณะ (1961 : 170) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบงาน 7 ด้าน โดยให้ความสำคัญของงานแต่ละด้าน คิดเป็นร้อยละดังนี้

1. งานในหน้าที่ทั่วไป ประมาณ 5 %
2. งานบริหารครูผู้สอน และไม่ใช่ผู้สอน ประมาณ 20 %
3. งานบริหารวิชาการ ประมาณ 40 %
4. งานบริหารอาคารสถานที่ ประมาณ 5 %
5. งานบริหารการเงิน ประมาณ 5 %
6. งานบริหารเกี่ยวกับนักเรียน ประมาณ 20 %
7. งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ประมาณ 5 %

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเองก็ตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการ สังเกตจากการแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการเป็นตำแหน่งแรก (เอกชัย กี่สุขพันธ์ 2525 : 84)

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพและความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ

อนึ่ง กรมสามัญศึกษา (2529 : 1) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนไว้ข้อหนึ่งว่า "ผู้บริหารโรงเรียนอาจสับเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนแต่ละฝ่ายได้ตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางขึ้น" และตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ เป็นตำแหน่งที่มีผลกระทบต่อนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตทางการศึกษามากที่สุด จึงน่าจะมีการศึกษาคุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถที่จำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ซึ่งจะ เป็นผลประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศงานให้แก่ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งให้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับตำแหน่ง และเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะพัฒนาตนเองสู่ตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ โดยการปรับปรุงบุคลิกภาพ และศึกษาหาความรู้ให้มีความรู้ คุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถให้ใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่กำหนด

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครู เกี่ยวกับ คุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึง คุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครู โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 8
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครู เกี่ยวกับ คุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครู ในเรื่อง คุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา คุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถ ที่มีความสัมพันธ์กับงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 8 เท่านั้น
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายอื่น ๆ หัวหน้าหมวดวิชากิจกรรม และครูสนับสนุนการสอน
3. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้มุ่งแยกความคิดเห็นตามเพศ อายุ วุฒิทางการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม
4. การวิจัยครั้งนี้ไม่คำนึงถึงสาเหตุของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม แต่จะเน้นถึงผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามเท่านั้น
5. ในการศึกษาเรื่องคุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ผู้วิจัยใช้แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ และทักษะที่จำเป็นในการบริหารงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการตามแนวคิดของ Katz อันได้แก่ ทักษะเชิงมนโคติ ทักษะเชิงมนุษยสัมพันธ์ และทักษะเชิงเทคนิค

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

1. เขตการศึกษา 8 หมายถึง เขตการจัดการศึกษาที่แบ่งตามลักษณะภูมิศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดต่าง ๆ รวม 8 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา และเชียงราย
2. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีขนาดตั้งแต่ 20 ห้องเรียนขึ้นไป
3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น
4. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ทั้งที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการและเป็นการภายใน
5. หัวหน้าหมวดวิชา หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาที่มีชื่อเรียกตามระเบียบกรมสามัญศึกษา ว่าด้วยการแต่งตั้งหัวหน้าหมวดวิชาและรองหัวหน้าหมวดวิชา พ.ศ. 2522 ทั้งที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการและเป็นการภายใน ยกเว้น หมวดวิชากิจกรรม
6. ครู หมายถึง ข้าราชการครูในสายปฏิบัติการสอน และไม่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หรือหัวหน้าหมวดวิชา
7. คุณสมบัติ หมายถึง อายุ วุฒิ ความรู้ และประสบการณ์
8. คุณลักษณะ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่จะ เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน อันจะทำให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานของกลุ่ม ซึ่งได้แก่ ลักษณะทางด้านร่างกายและบุคลิกภาพ ลักษณะทางด้านอารมณ์และจิตใจ ลักษณะทางด้านสังคมและมนุษยสัมพันธ์
9. ความสามารถ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาเพื่อกระตุ้น ด้ายทอด หรือหาเทคนิควิธีการต่าง ๆ ให้ครูเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาความเจริญในด้านการปฏิบัติงาน ได้แก่ ทักษะด้านเมโนคติ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้านเทคนิค ที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ซึ่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการรับผิดชอบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการนิเทศงานให้แก่ผู้ที่มาดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ฝ่ายวิชาการ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ฝ่ายวิชาการ
3. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้ที่กำลังดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาฝ่ายวิชาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ประเภท ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน	61 คน
2. ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ	จำนวน	61 คน
3. หัวหน้าหมวดวิชา	จำนวน	635 คน
4. ครู	จำนวน	4,724 คน

รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,481 คน

2. วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 ซึ่งเป็นประชากรจำนวนมาก ไม่สามารถทำการวิจัยโดยใช้ประชากรได้ทั้งหมด ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (1970 : 608) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้

1) กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน	ได้ตัวอย่าง	53 คน
2) กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ	ได้ตัวอย่าง	53 คน

3. กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชา	ใ้ก่อตัวอย่าง	240	คน
4. กลุ่มครู	ใ้ก่อตัวอย่าง	358	คน
รวมจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น		704	คน

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณหาจำนวนตัวอย่างประชากรแต่ละประเภทในแต่ละจังหวัด โดยวิธีเทียบสัดส่วน ดังที่แสดงให้เห็นในตารางที่ 1 ทั้งนี้เพื่อให้ตัวอย่างประชากรกระจายไปทุก ๆ จังหวัด

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์จำนวนประชากร จำนวนตัวอย่างประชากร จำแนกตามกลุ่มประชากรและจังหวัดที่ประชากรปฏิบัติงาน

จังหวัด	ผู้บริหารโรงเรียน		ผู้ช่วยฯ ฝ่ายวิชาการ		หัวหน้าหมวดวิชา		ครู		รวม	
	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S
แม่อองสอน	2	2	2	2	17	6	90	7	111	17
เชียงใหม่	16	14	16	14	172	65	1,251	96	1,455	189
ลำพูน	4	3	4	3	44	17	334	25	386	48
ลำปาง	8	7	8	7	88	33	776	59	800	106
แพร่	8	7	8	7	82	31	682	51	780	96
น่าน	6	5	6	5	62	24	421	32	495	66
พะเยา	6	5	6	5	58	22	413	31	483	63
เชียงราย	11	10	11	10	112	42	757	57	891	119
รวม	61	53	61	53	635	240	4,724	358	5,481	704

N หมายถึง จำนวนประชากร

S หมายถึง จำนวนตัวอย่างประชากร

ขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้จากขั้นตอนที่ 2

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดจำกัดคำตอบ (Closed form questionnaire) และชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครู เกี่ยวกับเรื่อง

- 1) คุณสมบัติของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ
- 2) คุณลักษณะของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ
- 3) ความสามารถของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ

การจัดรูปแบบของแบบสอบถาม กำหนดไว้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามชนิดจำกัดคำตอบ (Closed form questionnaire) สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ และวุฒิทางการศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ

คำถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale)

4. การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาจากตำรา บทความ ระเบียบ และเอกสารการวิจัย ในเรื่อง แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ทักษะที่จำเป็นในการบริหารงานตามแนวคิดของ Katz บทบาท ภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ และหลัก

เกณฑ์การแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2529 นำมาใช้เป็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม

2) เขียนข้อกระทง (Item) ของแบบสอบถามตามคำนิยามของคุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ โดยครอบคลุมเนื้อหาในค่านคุณสมบัตินี้เกี่ยวกับ อายุ วุฒิ ความรู้และประสบการณ์ ในค่านคุณลักษณะเกี่ยวกับ ลักษณะของผู้หน้า ในค่านความสามารถเกี่ยวกับ ทักษะที่จำเป็นในการบริหารงานตามแนวคิดของ Katz เป็นกรอบแนวความคิดในการเขียน

3) นำแบบสอบถามไปให้ผู้ชำนาญการ (Expert) ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ นักวิชาการ 4 ท่าน ผู้บริหารงานบุคลากรโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับกรม 4 ท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียน 3 ท่าน และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 3 ท่าน รวม 14 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

4) นำแบบสอบถามมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อร่วมกันปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5) นำแบบสอบถามไปทดสอบเบื้องต้น (Try out) เพื่อหาความเที่ยงหรือความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร แล้วนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้กับตัวอย่างประชากรในการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้

1) ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อไปขอหนังสือจากผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ถึงหัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 ทุกโรงเรียนที่มีตัวอย่างประชากร เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัย

2) ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือให้ผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และ
ขอรับคืนทางไปรษณีย์

3) หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้วประมาณ 20 วัน ผู้วิจัยจะทำหนังสือทวง
ถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อขอรับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ในกรณีที่ยังไม่ส่งแบบ
สอบถามคืนมา และถ้าผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ห่างไกลจากผู้วิจัยไม่เกิน 100 กม. ผู้วิจัยจะ
ไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม
คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)
โดยใช้สถิติดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าร้อยละ
(Percentage)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ คุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถของ
ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ ใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร
โรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา และครู โดยการวิเคราะห์
ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หากพบว่ามีความคิด
เห็นแตกต่างกัน จะทดสอบความแตกต่างรายคู่ ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe*)

ลำดับขั้นในการนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 บท พร้อมทั้งบรรณานุกรม
และภาคผนวก คือ

บทที่ 1 กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการ
วิจัย สมมติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการนำเสนอ
ข้อมูล ตามลำดับ

- บทที่ 2 กล่าวถึง เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
บทที่ 3 กล่าวถึง วิธีดำเนินการวิจัย
บทที่ 4 กล่าวถึง การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ
บรรณานุกรม
ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย